

Asker 2009-01-30

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Høringskommentar til

Forslag til endringer av lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m. m. (energiloven).

Høringsuttalelsen har utgangspunkt i brev og høringsnotat av 9. desember 2008 som ble publisert på Olje- og energidepartementets (OED) hjemmeside samme dag. Høringsnotatet omfatter forslag til endringer i energiloven i kapittel 3 om elektriske anlegg og i kapittel 5 om fjernvarmeanlegg.

Generelle kommentarer

Vi konstaterer at Olje- og energidepartementet ønsker å utdype rettigheter og plikter knyttet til utviklingen av det elektriske nettet. Energibrukerne vil understreke den store betydningen som en fremtidsrettet og rasjonell drift og utbygging av nettet vil ha for alle aktørene i elmarkedet både på leverandør- og på sluttbrukersiden. Som talsmann for de profesjonelle energibrukerne ser vi for øvrig en del problemstillinger som nok ikke er like klare og fremstår som like viktige for andre deltagere i markedet.

Om tilknytningsplikten

Departementet foreslår å innføre en tilknytningsplikt for produksjon for å sikre at samfunnsmessig rasjonelle prosjekter gjennomføres. En slik tilknytningsplikt fremstår som en parallell til den alminnelige plikten nettselskapene har til å tilknytte nytt forbruk i distribusjonsnettet.

OED understreker at dersom et samfunnsmessig rasjonelt produksjonsprosjekt krever nettinvesteringer, så plikter det aktuelle nettselskapet å utrede, søke godkjenning for og eventuelt bygge ut nettet uten ugrunnet opphold. Dette skal legge til rette for at ny produksjon kan komme i gang så raskt som mulig.

Departementet legger opp til de prosjektene som gjennomføres skal være samfunnsmessig rasjonelle når produksjons- og nettinvesteringer sees i sammenheng og nettinvesteringene skal komme som følge av konkrete produksjonsprosjekter.

Energibrukerne forstår ønsket om samfunnsmessig lønnsomhet og utbygging i riktig rekkefølge. Vi vil imidlertid understreke at i mange beslutningsprosesser så er tid en viktig faktor og det er ikke alle aktører som selv sitter på de ressursene for utredning og

Energibrukerne – Norske energibrukeres forening

påvirkning som kan være nødvendig for å få realisert sine prosjekter selv om de er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Vi tror at det spesielt for utbyggingen av regionalnett og sentralnett er viktig å utrede og i noen grad investere i forkant om en skal få opp all den nye fornybare energien som de aller fleste er enige om at Norge bør bygge ut i de kommende år. Vi ser disse spesielle infrastrukturinvesteringene som en nærliggende statlig investeringsoppgave. Dette fremstår som en mer fremtidsrettet bruk av offentlige midler til utjevning av nettleiesatser for forbrukerne. Som kjent er de høye forbrukstariffene ofte et resultat av et ønske om å beholde små lokale nettselskaper som kunne erstattes av større og mer rasjonelle sammensluttede selskaper.

Olje- og energidepartementet påpeker at etablering og utvidelser av store forbruksenheter potensielt kan medføre en utfordring for kraftsystemet. Det er da nødvendig at når store nye forbruksenheter skal etableres så sees verdien av etableringen i et bredt perspektiv hvor også hensynet til kraftsystemet blir en viktig del av vurderingsgrunnlaget. Departementet ønsker likevel at det skal bli en lovfesting av elnettets tilknytning av forbrukskunder på regional- og sentralnettsnivå.

Ved innføring av en tilknytningsplikt for forbruk, skal nettselskapet – i henhold til departementets forslag – ha rett til å kreve at en forbruker på samme måte som produsenter – må vente med å tilknytte seg nettet eller øke forbruket inntil det er driftsmessig forsvarlig. Departementet foreslår også at det skal innføres en unntaksadgang for tilknytning av nytt eller økt forbruk i ekstraordinære tilfeller da tilknytning av nytt eller økt forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet mht kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt.

Energibrukerne forstår det foreslåtte unntaket med basis i de problemene som store industriutbygginger i Midt-Norge har skapt for denne regionen. Vi tror imidlertid at det ville være gunstig om en i nettet i større grad anvendte anleggsbidrag når store nye forbruk skulle knyttes til. Dette anleggsbidraget bør dekke merkostnader helt opp i sentralnettet. Med et slikt utgangspunkt vil en legge forholdene til rette for at aktørene får et friere valg. De må imidlertid legge nettkostnader inn i sin bedriftsøkonomiske analyse av en utbygging men det er fornuftig ut fra et ønske om at den kostnadsansvarlig skal bære kostnadene.

I dag kan vi konstatere at det blitt klart bedre bedriftsøkonomisk lønnsomhet av en del investeringer på grunn av at store ekstra investeringer har blitt båret av et fellesskap - i elnettets tilfelle; av tariff-kollektivet. I Midt-Norge ble konsekvensen av de gjennomførte storprosjektene kom konsekvensene i ettertid i form av høyere elpriser og høyere nettkostnader for de øvrige nettkundene.

Energibrukerne vil at det skal være mulig å kreve anleggsbidrag for de nye produksjonsprosjekter som har økonomiske forutsetninger for å bære dette. Dette vil som for anleggsbidrag på forbrukssiden bidra til at de eksisterende aktører i nettet på forbruks- og produksjonssiden får lavere nett-tariffer.

Kravet til eierskap til nettselskapenes eiendommer

Olje- og energidepartementet mener at det er viktig at nettkonsesjonæren har god kontroll med aktiva og rettigheter tilknyttet elektriske anlegg. En sier at dagens utvikling med salg og tilbakeleie blir det nødvendig med en presisering av hva som kreves av kontroll og eierskap til nettanlegg.

Energibrukerne er enig i at det er viktig for god drift at det er rasjonelle eiendoms- og ansvarforhold. Det er uheldig om skattemessige og avkastningsmessige årsaker fører til en uønsket oppsplitting og forvanskning av eiendomsforholdene i nettet.

Konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett

I kapittel 4 av det publiserte høringsnotatet fremmer departementet et forslag om at det skal innføres konsesjonsplikt også for lavspente fordelingsnett. Dette betyr i praksis at det skal være konsesjonsplikt også for elektriske anlegg med en spenning under 1 kV. Departementet vil i denne saken snu den innsnevrende tolkning av konsesjonskrav som NVE har lagt til grunn.

Av høringsnotatet forstår vi at det i de senere årene stadig har vært flere tilfeller at det ved nyutbygginger har vært lagt opp til lokale nett til hytter og bolighus som derved ikke har hatt et vanlig forhold til det alminnelige nettselskapet på stedet. Det er åpenbart flere forhold som kan ha ligget bak en slik utvikling. Et forhold er lavere investeringskostnader ved at prosjektets kostnader for tilkobling har vært lavere enn det anleggsbidrag som nettselskapet ville kreve. Et annet forhold er lavere nettleie pga fordeler gjennom sammenlagring av elforbruket. Raskere utbygging er et tredje forhold.

Lavspente fordelingsnett i privat regi medfører i praksis mindre krav på oppfølging fra det alminnelige nettselskapet i forhold til den enkelte mindre forbruker. Det gjelder både service ved feil og kompensasjon for ikke-levert kraft. Disse rettighetene vil imidlertid gjelde frem til det felles leveringspunkt for de mindre nettene. Det er en selvfølge at de mindre nettene som bygges ut i lokal regi må ha en avtale med en godkjent elektroinstallatør som har et tilstrekkelig servicenivå.

Vi tror at de problemene som kan være erfart i hyttefelter og boligfelter primært bunner i at brukerne ikke forstår premissene for det lokale nettet de er knyttet til og at de ikke har sett at dette har medført lavere kostnader.

I Energibrukerne synes vi det er uheldig om den frie retten til å bygge ut lavspente fordelingsnett forsvinner. Vi ser at potensialet for slike utbygginger kanskje ikke er så stort når det gjelder hyttefelter og boligområder med småhus. Utbyggingen av slike lokale nett kan imidlertid være et godt supplement til det alminnelige tilbudet f.eks i kombinasjon med nærvarmeanlegg.

Vi vil for øvrig påpeke at det for næringsbygg, næringsparker og større boligbygg og grupper av flerfamilieboliger er svært rasjonelt med en fri utbygging av lavspente fordelingsnett. Det skyldes at en kan oppnå mer rasjonelle utbyggingsløsninger med lavere kostnader i investerings- og driftsfase. Dette legger også opp til en bedre

Energibrukerne – Norske energibrukeres forening

helhetstenkning rundt energiforsyning og energidistribusjon innenfor de lokale anleggsområder. Vi tenker her på at en kan bygge ut alternative leveringskilder for så vel varme som kjøling og hvor det blir en fordel med en felles tilknytning til det overordnede nett, i dette tilfellet distribusjonsnettet. Ut fra det politiske ønsket om å legge til rette for bioenergi (ref foreslåtte endringer for utkoblbare tariffte), bør dette være viktige hensyn.

Med vennlig hilsen

Arne Kjeldsen
leder i Norske energibrukeres forening